

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

Latin nyelvi kompetencia teszt

2013-2014. 2. forduló, 1. kategória

Castra mihi Pompei atque illud omne tempus obieci. Quo quidem tempore si, ut dixi, meum consilium auctoritasque valuisset, tu hodie egeres, nos liberi essemus, res publica non tot duces et exercitus amisisset. Fateor enim me, cum ea, quae acciderunt, providerem futura, tanta in maestitia fuisse, quanta ceteri optimi cives, si idem providissent, fuissent. Dolebam, dolebam, patres conscripti, rem publicam vestris quondam meisque consiliis conservatam brevi tempore esse perituram. Nec vero eram tam indoctus ignarusque rerum, ut frangerer animo propter vitae cupiditatem, quae me manens conficeret angoribus, dimissa molestiis omnibus liberaret. Illos ego praestantissimos viros, lumina rei publicae, vivere volebam, tot consularis, tot praetorios, tot honestissimos senatores, omnem praeterea florem nobilitatis ac iuventutis, tum optimorum civium exercitus; qui si viverent, quamvis iniqua condicione pacis (mihi enim omnis pax cum civibus bello civili utilior videbatur) rem publicam hodie teneremus.

1. Keress a fenti szövegben olyan szavakat, amelyek mindenben megfelelnek az alábbi meghatározásoknak. Elegendő egy-egy megfelelő szót megadni. Légy figyelmes: a többlet megoldásokért plusz pont szerezhető, a téves válaszáért viszont pontlevonás jár.

infinitivus perf. act.	fuisse
participium imperf. act. sing. nom.	manens
praes. perf. ind. act. E/1	dixi
praes. perf. ind. act. E/2	obiecisti
praes. perf. ind. act. T/3	acciderunt
praet. imp. ind. pas. E/3	videbatur
praet. imp. con. act. T/1	teneremus, essemus
praet. perf. con. act. T/3	providissent, fuissent

Minden helyesen megadott szóalak 1 pont. Minden többlet megoldásért 1 plusz pont adható. Pontlevonás

jár minden téves megoldásért.

8 + 2 pont

2. Keres a teszt elején található szövegben olyan szavakat, melyeknek ismered a szótári alakját és a jelentését. A szavak között legyen 3 főnévi alak, 3 igealak és 3 melléknévi alak. A megoldásban minden szótári szó csak egyszer szerepelhet. Az ígéknel elegendő csupán az imperfectumot és a coniugatióra utaló számot megadni.

A kritériumoknak megfelelő, helyesen megadott szövegbeli alakokra, szótári alakokra és jelentésekre darabonként 0,5 – 0,5 pont adható. 13,5 pont

Megjegyzés:

A szótári alak megadására elterjedt különböző eljárások mindegyike helyesnek tekinthető, azaz egyaránt elfogadható például a *novus 3* és a *novus -a -um* jelölés.

Ha ugyanaz a szótári szó (pl. a létige kül. alakjai) többször szerepel a megoldásban, csak egyszer adható meg a pontszám.

Ha a főneveknél nincs megadva a nem, részpontszám nem adható, a szótári alakot helytelennek kell tekinteni, a nemek tekintetében kivételt csupán a 3. declinációba tartozó főneveknél lehet tenni: ha a nem tévesen van megadva (pl. masc. helyett fem.), de a szótári alak többi része helyes, 0,25 pont adható. Egyéb problémák, hiányosságok esetén részpontszám nem adható a szótári alakokra.

A jelentés megadásánál bármely jelentés elfogadható, amely a közkeletű szótárakban szerepel, nem elvárás, hogy a szövegben előforduló jelentést adja meg a versenyző. Részpontszám nem adható.

A szótári alakokat és jelentéseket csak akkor lehet elfogadni, ha a diák megadta a szövegbeli alakot – ellenkező esetben a megoldás érvénytelen.

A részmegoldások is értékelhetők, azaz ha a szövegbeli alak mellett csak a jelentés vagy csak a szótári alak szerepel, és az helyes, a pont megadható. Illetve akkor is jár pont, ha csak a szövegbeli alakot adta meg a diák.

3. Az alábbi összefüggő szövegből szavakat hagytunk ki. A kihagyott szavak a szöveg alatt betűrendben találhatóak, a helyüket pedig megszámoztuk a szövegben. Keresd meg a szavak eredeti helyét, és a hely sorszámát írd az odaillo szó elé.

Vigyázat: a felsorolt szavak között egy kakukktójás található: ezt jelöld 0 (nulla) jellel!

Rōma, {1. quae} populō Rōmānō nōmen dedit, {2. initio} urbs parva fuit. Temporibus veterrimīs {3. agricolae} et pāstōrēs Rōmae habitābant. Incolae Rōmānī in familiīs vītam {4. agebant }. Iuvenēs quoque in familiā adolēscēbant. Puerī in lūdō Rōmānō, {5.

puellae } *autem domī discēbant. Māgna pars {6. incolarum} ōlim agrōs colēbat. Incolae Rōmānī
imprīmis {7. agricultura} alēbantur. Pāstōrēs {8. terrārum } vicinarum, quibuscum Rōmānī
prō { 9. praeda} saepe bella gerēbant, postēā ūnā cum incolīs Rōmae vītam agēbant.*

A szövegből kihagyott szavak és a kakukktojás:

4 agēbant

2 initiō

3 agricolae

9 praedā

7 agrīcultūrā

5 puellae

0 dicunt

1 quae

6 incolārum

8 terrarum

Minden helyesen beírt szám egy pontot ér. A kakukktojásra csak akkor adható pont, ha azt a diák a feladat szövegének megfelelően 0-val jelölte. 10 pont

4. Készíts három nyelvi korrektségre alapuló mondatot a megadott szavak felhasználásával. A megoldásként alkotott mondatok pontértéke a hosszukkal arányosan nő, ezért igyekezz minél hosszabb mondatokat szerkeszteni. Ugyanaz a mondat szerkezet megváltoztatott igeidejű állítmánnyal vagy számmal, személyel nem számít másik megoldásnak. Csak a megadott szavakkal dolgozhatsz, viszont egy szót akár többször is felhasználhatsz. Csak a helyes mondatokért jár a pont, de háromnál több mondatot nem tudunk figyelembe venni a pontozásnál.

Fontos: ha a mondatodban van tárgy, húzd alá a szokásos módon, szaggatott vonallal!

igék: vivo, sum, amo, eo, occupo

főnevek: urbs, homo

melléknevek: clarus, multus

névmások és kötőszavak: hic, haec, hoc; qui, quae, quod; ubi; quam

elöljárószók: a/ab; in

A szórendi hibákat ne vegyük figyelembe az értékelésnél.

Csak a teljesen hibátlan mondatokért jár pont. A megoldás érvénytelen, ha olyan szó is szerepel a mondatban, ami nincs megadva a felsorolásban.

Minden helyesen kialakított *mondatrész* egy-egy pontot ér. Az értékelésnél az alábbi szempontokat vegyük figyelembe:

Állítmány: legyen helyesen képzett igealak. Összetett állítmány esetén a névszói rész legyen megfelelően egyeztetve az alannal, ha az szerepel a mondatban.

Alany: legyen helyesen ragozva nominativusban, a száma legyen összhangban az állítmánnyal.

Tárgy: legyen helyesen ragozva accusativusban. Csak olyan mondatban szerepelhet, amelyben a fölé rendelt mondatrész (egy ige vagy egy participium) bővíthető tárggyal. A tárgy értelmileg igazodjon a fölé rendelt mondatrész jelentéséhez.

Határozó: legyen helyesen ragozva, illeszkedjen a fölé rendelt mondatrész jelentéséhez és bővíthetőségéhez (pl. lakik valahol és nem valahová), és az esetlegesen felhasznált praepositíóhoz.

Jelző: legyen megfelelően ragozva és egyeztetve a jelzett szóval. Participális jelző esetén fontos a helyes képzés is. Fokozás esetén legyen helyesen fokozva.

Összetett mondat esetén a kötőszóért is jár egy pont.

Ha a mondatban nem szerepel alany, az nem von le a megoldás értékéből (mert az állítmány utal az alany kilétére), de pontot csak akkor adhatunk az alanyra, ha önálló szóként szerepel a mondatban.

Helyes megoldások: *Eo.* – 1 pont (Á)
Eo in urbem. – 2 pont (Á + H)
Homines in urbem eunt. – 3 pont (A + H + Á)
Clarus sum. – 1 pont (Á)

Helytelen megoldások: *Occupant.* (Helytelen, mert kötelező bővítménye lenne egy tárgy.)
Homines occupant. (Helytelen, mert a *homines*en nincs jelölve, hogy tárgy, így alannak kell értelmeznünk, ebben az esetben viszont hiányzik az ige kötelező tárgyi bővítménye.)

Vivo in urbem. (Helytelen, mert a határozó nem felel meg az állítmány bővíthetőségének.)

A dolgozat továbbküldhető, ha a versenyző legalább 24 pontot szerzett.